

Bijlage 1: herbeoordelingen landen tweede tot en met vijfde de tranche, met uitzondering van Togo

Algerije

Freedom House geeft Algerije in 2020 een algemene score van 34. Dat is dezelfde score als in 2019 en een punt lager dan in 2018.¹ Freedom House kwalificeert Algerije als 'not free'.

Op het gebied van *democratisch bestuur* hebben zich de volgende ontwikkelingen voorgedaan in Algerije.

Op 2 april 2019 stapte de Algerijnse president Abdelaziz Bouteflika op na massale demonstraties.² Hij was sinds 1999 president van Algerije. Deze demonstraties kwamen eind februari op gang, nadat Bouteflika zich voor een vijfde termijn verkiesbaar stelde.

Na het aftreden van Bouteflika hielden de demonstraties aan. De demonstranten eisten dat niet alleen de president opstapte, maar dat het gehele machtsapparaat drastisch werd hervormd.³ Op 15 september 2019 kondigde interim-president Abdelkader Bensalah presidentiele verkiezingen aan. Na de aankondiging van de verkiezingen gingen Algerijnse demonstranten de straat weer op. Ze eisten dat de sleutelfiguren van het regime aftraden en zij eisten een herziening van de politieke instellingen vóórdát er verkiezingen gehouden werden. Verschillende sleutelfiguren van het regime traden af.⁴ Een groot aantal politieke kopstukken werd opgepakt vanwege verdenkingen van grootschalige corruptie.

Tijdens de verkiezingen van 12 december 2019 is Abdelmadjid Tebboune gekozen tot president.⁵ Freedom House geeft Algerije een score van 10 uit 40 op de dimensie 'political rights'. Dat is dezelfde score als in 2018 en 2019.

Over de *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* zegt het US State Department dat er geen aanmerkelijke wijzigingen zijn.⁶ Er wordt melding gemaakt van een geval waarin een persoon overleed als gevolg van mishandeling door de politie. Freedom House geeft Algerije in haar rapport van 2020 een score van 24 uit 60 op de dimensie 'civil liberties'.⁷ Dat is dezelfde score als in 2019 en een punt lager dan in 2018. De Nederlandse ambassade in Algerije neemt waar dat de ruimte voor maatschappelijke organisaties beperkter is dan voorheen. Hierdoor kunnen belangengroepen die toezien op de bescherming van bijvoorbeeld kwetsbare groepen in Algerije, zoals LHBTI, hun werk vaak onvoldoende verrichten. US State Department meldt dat de autoriteiten gedurende 2019 de omstandigheden in gevangenissen hebben verbeterd.⁸

Het US State Department beschrijft op het gebied van *vrijheid van meningsuiting* geen aanmerkelijke wijzigingen.⁹ Wel werd in september 2019 bekend dat het Nationaal Agentschap voor publicaties en advertenties 77% van de totale advertentiemarkt vertegenwoordigt, tegen 19% in 2018. Hierdoor is het mogelijk invloed uit te oefenen op de gedrukte media. Amnesty International en het US State Department melden dat het Algerijnse leger in juni een verbod heeft ingesteld op het zwaaien met de (populaire) Berberflag, omdat de Berberflag gezien wordt als symbool voor de Hirak-beweging. Er zijn ten minste 41 demonstranten gearresteerd voor

¹ <https://freedomhouse.org/country/algeria/freedom-world/2018>,
<https://freedomhouse.org/country/algeria/freedom-world/2019> en
<https://freedomhouse.org/country/algeria/freedom-world/2020>

² Algérie Presse Service, Le président Bouteflika notifie au Conseil constitutionnel sa décision de mettre fin à son mandat, d.d. 2-4-2019, gevonden op: <http://www.aps.dz/algerie/87598-le-president-bouteflika-notifie-au-conseil-constitutionnel-sa-decision-de-mettre-fin-a-son-mandat>

³ Al-Monitor, Algerian protesters maintain pressure on Bouteflika, d.d. 15-3-2019, gevonden op: <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/03/algeria-protests-bouteflika-elections.html>

⁴ Reuters, Algerian PM to resign, paving way for vote after protracted protests, 10-9-2019
<https://www.reuters.com/article/us-algeria-protests-prime-minister/algerian-pm-to-resign-paving-way-for-vote-after-protracted-protests-idUSKCN1VV16E>

⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

⁶ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

⁷ <https://freedomhouse.org/country/algeria/freedom-world/2020>

⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

⁹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

het dragen of bezitten van de vlag.^{10,11} Op 15 oktober 2019 werd er door een rechtbank in M'sila twee jaar gevangenisstraf en een boete van 10.000 Algerijnse dinar geëist tegen drie personen die de Hirak-vlag droegen tijdens demonstraties.¹²

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst* is relevant dat Algerije, in tegenstelling tot voorgaande jaren, aan de orde komt in het *Annual report of the US commission on international religious freedom* van 2020.¹³ De reden hiervoor is dat de commissie een aanhoudende onderdrukking van religieuze minderheden constateert, die in 2019 escaleerde. Gedurende het jaar sloot de overheid negen kerken. Deze kerksluitingen weerspiegelen volgens het rapport de eerdere golven van kerksluitingen in 2008 en 2011.

De regering van Algerije beperkt systematisch de mogelijkheid van niet-moslims om zich te registreren, gebedshuizen te openen, te evangeliseren en hun geloof op andere manieren uit te oefenen. Bekeren van moslims door niet-moslims is een strafbaar feit. Sinds 2006 is er een verordening die beperkingen oplegt aan de vrijheid van niet-moslims. Andere religieuze groepen moeten zich formeel registreren bij 'the national commission for non-muslim religious groups', die nauwelijks bijeenkomt en geen vergunningen heeft afgegeven voor kerken. In verschillende decreten zijn aanvullende beperkingen opgenomen. Deze wetten worden volgens het rapport actief gebruikt en personen kunnen worden gearresteerd voor evangeliseren of bijvoorbeeld voor het vervoer of bezit van religieuze objecten zoals een Bijbel.

Het rapport meldt dat de Algerijnse overheid ook andere minderheidsgroepen die zich niet conformeren aan de geldende Sunni Islam discrimineert, waaronder Shi'a en Ahmadi moslims. Volgens het Wetboek van Strafrecht kunnen de autoriteiten iedereen beboeten of vastzetten, die in een moskee of openbare ruimte predikt zonder benoemd of geautoriseerd te zijn.

Het rapport beveelt de Amerikaanse overheid aan om Algerije op te nemen op hun 'watchlist' vanwege het deelnemen aan of tolereren van ernstige schendingen van de godsdienstvrijheid, op grond van de International Religious Freedom Act.

Aanvullend meldt het US State Department in het *report on international religious freedom 2019* dat sommige Christelijke leiders en kerkgangers aangaven dat bekeerde Moslims of Moslims met interesse in het Christendom, door familieleden werden mishandeld. Individuen die zich met andere religies bezighielden dan de soennitische islam, meldden dat ze te maken hadden gekregen met bedreigingen en intolerantie, ook in de media.

In tegenstelling tot het voornoemde rapport meldt het US State Department dat de regering vergunningen verleende voor de invoer van religieuze teksten, waaronder Bijbels.¹⁴

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijziging van de situatie op het gebied van *vrijheid van vereniging*.¹⁵ Al Monitor meldt dat de houding van de autoriteiten tegen de demonstranten steeds harder wordt en er meer mensen gearresteerd worden. Op 11 september 2019 werd Karim Tabbou gearresteerd, oprichter van de parti de l'Union démocratique et sociale (een verboden oppositiepartij in Algerije). Op 2 juli 2020 is hij vrijgelaten in het kader van een

¹⁰ Al Monitor, Algeria's Hirak presses on with unparalleled achievements, 11-7-2019, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/07/algeria-protests-hirak-elections-resignation-arrests-regime.html>

¹¹ Amnesty International, Algeria: 41 arrested for carrying the Amazigh flag as authorities crack down on freedom of expression, 5-7-2019, <https://www.amnesty.org/en/latest/news/2019/07/algeria-41-arrested-for-carrying-the-amazigh-flag-as-authorities-crack-down-on-freedom-of-expression/>

¹² HuffingtonPost Maghreb, M'sila: Deux ans requis contre trois porteurs du drapeau Amazigh, 16-10-2019 https://www.huffpostmaghreb.com/entry/msila-deux-ans-requis-contre-trois-porteurs-du-drapeau-amazigh_mg_5da71b9be4b062bdcb1bee84?utm_hp_ref=mg-algerie

¹³ <http://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report> <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> <https://www.uscirf.gov/sites/default/files/Algeria.pdf>

¹⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/algeria/>

¹⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

presidentieel pardon.^{16,17,18} Op 11 augustus 2020 is de Algerijnse journalist Khaled Drareni veroordeeld tot 3 jaar gevangenisstraf voor het verslaan van demonstraties van de Hirak-beweging en het aanvallen van de nationale eenheid. Twee Hirak-activisten, Samir Benlarbi en Slimane Hamitouche, werden veroordeeld tot twee jaar celstraf. In juli 2020 werd Ali Djamel Toubal, correspondent van de particuliere mediagroep Ennahar, veroordeeld tot 15 maanden gevangenisstraf, onder meer voor het uitzenden van beelden van politieagenten die demonstranten tegen het regime mishandelden.¹⁹

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden*.²⁰

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op de gebieden van *toegang tot onafhankelijk onderzoek, toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen*.²¹

Conclusie

De situatie in Algerije is sinds de vorige beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Er is sprake van een achteruitgang op de criteria *vrijheid van meningsuiting* en *vrijheid van godsdienst*. Er is echter geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de criteria *democratisch bestuur, bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* en *vrijheid van meningsuiting*. De achteruitgang op het gebied van *vrijheid van godsdienst* kan als aanmerkelijk worden beschouwd, maar er is geen sprake van een achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Algerije als veilig land van herkomst, met uitzondering van LHBTI's wordt voortgezet. Op basis van deze herbeoordeling zonder ik personen die via (online) media kritiek hebben uitgeoefend op de autoriteiten en personen die een ander geloof dan de Islam aanhangen of zich niet conformeren aan de Sunni stroming binnen de Islam en als gevolg daarvan problemen hebben ondervonden, eveneens uit van de aanwijzing veilig land van herkomst.

Brazilië

Freedom House geeft Brazilië in 2020 een algemene score van 75.²² Dat is hetzelfde als in 2019, maar 3 punten lager dan in 2018.²³ Freedom House geeft Brazilië een score van 31 uit 40 op het onderdeel 'political rights'. Dat is een punt meer dan in 2019 en hetzelfde als in 2018. Freedom House geeft Brazilië een score van 44 uit 60 op het onderdeel 'civil liberties'. Dat is een punt lager dan in 2019 en drie punten lager dan in 2018.

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *democratisch bestuur* of het onderdeel *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon*.²⁴

Freedom House en het US State Department melden dat de grondwet de *vrijheid van meningsuiting* garandeert en dat er een levendige 'media scene' is. Onderzoeksjournalisten, met

¹⁶ Al Monitor, Imposition of election date signals end to Algerian government patience, 19-9-2019, <https://www.al-monitor.com/pulse/originals/2019/09/algeria-elections-protests-compromise-army-chief.html#ixzz62WnJ2Aii>

¹⁷ Le Monde, Algérie: moins de 24 heures après sa libération, Karim Tabbou de nouveau arrêté, 27-9-2019, https://www.lemonde.fr/afrique/article/2019/09/27/algerie-moins-de-24-heures-apres-sa-liberation-karim-tabbou-de-nouveau-arrete_6013279_3212.html

¹⁸ <https://www.france24.com/en/20200702-algerian-court-grants-release-of-anti-government-protest-leader-karim-tabbou>

¹⁹ <https://www.france24.com/en/20200810-algerian-journalist-khaled-drareni-handed-three-year-jail-term>

²⁰ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

²¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/algeria/>

²² <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2020>

²³ <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2019>

<https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2018>

²⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/brazil/>

name degenen die corruptie en criminaliteit behandelen, worden echter geconfronteerd met bedreigingen, intimidatie, obstructie en geweld, soms met dodelijke afloop. In mei 2019 werd Robson Giorno, verslaggever en eigenaar van een lokale nieuwszender in de stad Maricá, voor zijn huis doodgeschoten. Hij was een potentiële kandidaat voor de gemeenteraadsverkiezingen in 2020. In juni 2019 werd in Maricá eveneens de lokale nieuwsverslaggever Romário da Silva Barros doodgeschoten, waarbij de politie zei dat de moord mogelijk verband hield met zijn werk. Journalisten die Bolsonaro bekritiseerden, werden geconfronteerd met online en offline intimidatie, en verkooppunten van kranten en tijdschriften kregen te maken met druk van de regering. In oktober 2019 stelde de minister van Sociale Zaken een boycot voor van media die zogenaamd "nepnieuws" verspreidden, nadat Folha de São Paulo, de grootste krant van Brazilië, een rapport publiceerde waarin Bolsonaro werd gelinkt aan een onderzoek naar verkiezingsfraude. In november sloot Bolsonaro de krant uit van contracten, waaronder reclame en abonnementen, maar hij trok dit besluit later in.

Kunstenaars kregen in sommige gevallen ook te maken met onderdrukking en bedreiging. Zo riep de burgemeester van Rio de Janeiro in september 2019 een stripboek terug, vanwege een afbeelding van twee kussende mannelijke personages. Het Hooggerechtshof deed uiteindelijk uitspraak tegen de terugroepactie. Bolsonaro typeerde in mei 2019 deze onderdrukking van artistieke expressie niet als censuur, maar als het "behoud van christelijke waarden".

Intimidatie door pro-overheid groepen op sociale media blijft een ernstig probleem in Brazilië, waar de autoriteiten weinig tegen doen. Begin 2019 waren er verschillende academici, politici en activisten die het land verlieten vanwege online aanvallen en bedreigingen.²⁵

Freedom House schrijft in 2020 over de *vrijheid van godsdienst* dat de grondwet de vrijheid van godsdienst garandeert en de regering dit recht in het algemeen respecteert. Het geweld tegen Afro-Braziliaanse religieuze groeperingen neemt echter toe, vooral in de favela's van Rio de Janeiro. De Commissie ter bestrijding van religieuze intolerantie, bestaande uit rechters en openbare aanklagers, telde in september 2019 176 Afro-Braziliaanse tempels ("terreiros") die in de loop van het jaar zijn gesloten na aanvallen of bedreigingen van drugsdealers. Deze groepen opereren en claimen grondgebied net als andere groepen Braziliaanse drugshandelaren, maar zij proberen ook om religies die niet in overeenstemming zijn met hun eigen religie te onderdrukken. Het US State Department meldt geen aanmerkelijke wijzigingen op dit gebied.²⁶ Brazilië komt niet aan de orde in het *annual report of the US commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.²⁷

Het US State Department en Freedom House beschrijven geen aanmerkelijke wijziging van de situatie op het gebied van *vrijheid van vereniging*.²⁸

Op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* bleef sociale discriminatie en geweld tegen LHBTI's en afro-Brazilianen een probleem.²⁹ Hoewel Brazilië een grotendeels tolerante samenleving heeft, heeft het naar verluidt een van 's werelds hoogste niveaus van geweld tegen LHBTI's.

Het Openbaar Ministerie is verantwoordelijk voor het registreren van meldingen van misdaden gepleegd op basis van geslacht of seksuele geaardheid, maar reageerde traag.

²⁵ <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2020> en <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/brazil/>

²⁶ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/brazil/>

²⁷ <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report>, <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> en <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

²⁸ <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2020> en <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/brazil/>

²⁹ <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2020> en <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/brazil/>

Vertegenwoordigers van minderheidsgroepen, met name LHBTI en Afro-Brazilaanse groepen, meldden doodsbedreigingen te ontvangen.

In maart 2018 werd Marielle Franco vermoord. Zij was een zwarte lesbische politicus en een uitgesproken pleitbezorger voor minderheden. De moord is nog steeds onopgelost. Het lopende onderzoek legde de groeiende macht van milities in de staat Rio de Janeiro bloot. Dit leidde ertoe dat de procureur-generaal in september 2019 eiste dat het onderzoek werd overgedragen aan de federale rechtbank.

Volgens Grupo Gay da Bahia, een LHBTI-belangenorganisatie, zijn in 2018 420 personen omgekomen als gevolg van LHBTI-gerelateerd geweld en 141 personen in de eerste vijf maanden van 2019.

NGO's noemden ook het gebrek aan economische kansen voor LHBTI's een punt van zorg. Volgens de Grupo Gay da Bahia, vermeden 33 procent van de bedrijven het aannemen van LHBTI en 90 procent van de transgender vrouwen overleeft door middel van prostitutie, omdat ze geen ander werk kunnen vinden.

Tegelijkertijd oordeelde het Hooggerechtshof in juni 2019 - ondanks grote druk van enkele religieuze en politieke leiders - dat het ongrondwettelijk is om seksuele minderheden uit te sluiten van de antidiscriminatiewet van het land.

Huwelijken tussen personen van gelijk geslacht is sinds 2013 toegestaan in Brazilië.

Het US State Department noemt geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *toegang tot onafhankelijk onderzoek, toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht, en toegang tot rechtsmiddelen*.³⁰

Conclusie

De situatie in Brazilië is sinds de eerste beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de criteria *democratisch bestuur, bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon en vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. Uit de beoordeling blijkt wel dat LHBTI's in toenemende mate te maken hebben met geweld. De invloed van de uitspraak van het Hooggerechtshof van juni 2019 kan nog niet goed worden beoordeeld. Op basis hiervan kom ik tot de conclusie dat de aanwijzing van Brazilië als veilig land van herkomst kan worden voortgezet. Wel zie ik aanleiding om LHBTI's als uitzonderingsgroep aan te merken en verhoogde aandacht te hebben voor journalisten die berichten over corruptie, criminaliteit en/of zich kritisch uitlaten over de regering.

Georgië

Georgië is eerder aangemerkt als veilig land van herkomst met uitzondering van de gebieden die niet onder effectieve controle van de centrale autoriteiten staan, te weten de Georgische regio's Abchazië en Zuid-Ossetië. De onafhankelijkheid van deze gebieden wordt slechts door vier landen (Rusland, Venezuela, Nauru en Nicaragua) erkend. Aangezien deze regio's nauwelijks toegankelijk zijn voor buitenlandse mensenrechtenwaarnemers, is onafhankelijke berichtgeving uit deze gebieden schaars. Het is voor Abchazië en Zuid-Ossetië dan ook niet mogelijk om tot een gefundeerde beoordeling te komen. De onderstaande herbeoordeling heeft dan ook alleen betrekking op die delen van het grondgebied waarover de Georgische autoriteiten effectieve controle uitoefenen.

Freedom House geeft Georgië in 2020 een algemene score van 61.³¹ Dat is twee punten minder dan 2019 en drie punten minder dan in 2018.³² De score op het gebied van 'political rights' is 26 uit 40. Dit is een punt minder dan in 2019 en twee punten minder dan in 2018. De dimensie 'civil liberties' is in 2020 een punt achteruitgegaan, naar 37 op een schaal van 60.

³⁰ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/brazil/>

³¹ <https://freedomhouse.org/country/georgia/freedom-world/2020>

³² <https://freedomhouse.org/country/georgia/freedom-world/2019>,
<https://freedomhouse.org/country/georgia/freedom-world/2018>

Het US State Department schrijft op het gebied van *democratisch bestuur* dat begin december activisten van oppositiepartijen en verschillende burgerbewegingen protesten in het hele land organiseerden. Dit gebeurde na afwijzing door het parlement van het evenredige verkiezingssysteem voor de parlementsverkiezingen van 2020 en daaropvolgende protesten rond het parlement. De door het land georganiseerde protesten werden ontsierd door geweld en beschuldigingen van nalatigheid door de politie bij gewelddadige botsingen tussen demonstranten en tegendemonstranten in Mtskheta, Tbilisi, Zugdidi, Kobuleti, Khulo, Batumi, en Kutaisi. Zowel de regeringspartij als de oppositie beschuldigden elkaar ervan hun activisten, met name de jongeren, aan te moedigen tot agressie, maar beide partijen ontkenden dit. NGO's en vertegenwoordigers van de oppositie beschuldigden de politie ervan "opzij te stappen" en agressieve tegendemonstranten toe te staan demonstranten te benaderen.³³

De score van Freedom House op 'political rights' ging in 2019 omlaag vanwege meldingen van intimidatie van kiezers en het kopen van stemmen. In 2020 ging de score een punt achteruit, vanwege de arrestatie van een oppositieleider nadat hij had aangekondigd een nieuwe politieke partij te willen oprichten.

In het algemeen geeft Freedom House aan dat het democratische traject in Georgië verbetering toonde rond de regeringswisseling in 2012-2013. In de laatste jaren is de vooruitgang echter gestagneerd. Er is beïnvloeding vanuit oligarchische kringen op beleid en politiek en de rule of law wordt gedwarsboemd door politieke belangen.

Over de *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* schrijft het US State Department dat de grondwet en de wet wrede, onmenselijke of ontorende behandeling of bestraffing verbieden, maar er zijn meerdere meldingen dat dit wel voorkwam.

De regering staat onafhankelijke monitoring van de omstandigheden in gevangenissen toe, inclusief door het Comité voor de preventie van foltering van de Raad van Europa. Freedom House geeft Georgië in haar rapporten van 2019 en 2020 een score van 12 uit 16 op het gebied van Personal Autonomy and Individual Rights. Dit is één punt meer dan in 2018. Freedom House geeft in 2020 een lagere algemene score op de dimensie 'civil liberties' vanwege het gebruik van excessief geweld tijdens de beëindiging van een demonstratie bij het parlementsgebouw in juni 2019.

Het US State Department schrijft op het gebied van *vrijheid van meningsuiting* dat journalisten, NGO's en de internationale gemeenschap hun zorgen uitten over het gebrek aan pluralisme in, en de invloed van de politiek op, de media.³⁴

Het US State Department beschrijft op het gebied van *vrijheid van godsdienst en vrijheid van vereniging* geen aanmerkelijke wijzigingen.³⁵ Georgië komt niet aan de orde in het *Annual report of the U.S. commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.³⁶

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden*.³⁷ Het Openbaar Ministerie meldde dat LHBTI's aanhoudend te maken kregen met systemisch geweld, onderdrukking, misbruik, intolerantie en discriminatie. Geweld tegen LHBTI's vormde een ernstig probleem, zowel in het gezin als in de openbare ruimte en de overheid is niet in staat geweest om hier adequaat op te reageren. Belangenorganisaties meldden verschillende gevallen van geweld tegen LHBTI's. De autoriteiten startten naar een aantal zaken een onderzoek.

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *toegang tot onafhankelijk onderzoek* en van *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht* en *toegang tot*

³³ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

³⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

³⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/georgia/>

³⁶ <http://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report> <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

³⁷ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

rechtsmiddelen. Op 13 december 2019 nam het parlement een 'vierde golf' van gerechtelijke hervormingen aan. De wetgeving bevatte een aantal belangrijke bepalingen, gebaseerd op internationale 'best practices'. Ze hebben tot doel meer transparantie, verantwoordingsplicht en onafhankelijkheid in de rechterlijke macht te creëren. Het pakket liet de bevoegdheid om individuele hofvoorzitters te selecteren bij de Hoge Raad van Justitie. NGO's waarschuwden dat deze bevoegdheid de Hoge Raad in staat zou stellen individuele rechters te blijven beïnvloeden.³⁸

Conclusie

De situatie in Georgië is sinds de vorige beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de *criteria democratisch bestuur, bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon en vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Georgië als veilig land van herkomst, met uitzondering van de gebieden die niet onder de effectieve controle van de centrale autoriteiten staan, en met verhoogde aandacht voor de mogelijkheid dat dit anders kan liggen als het gaat om LHBTI's, wordt voortgezet.

Ghana

Freedom House geeft Ghana in 2020 een algemene score van 82.³⁹ Dat is een punt lager dan in 2018 en 2019.⁴⁰

De score op de dimensie 'political rights' is 35 uit 40. Dat is een punt lager dan in 2019 en twee punten lager dan in 2018. Freedom House geeft Ghana in 2020 een score van 47 uit 60 op het onderdeel 'civil liberties'. Dat is dezelfde score als in 2019 en een punt hoger dan in 2018.

Het US State Departement beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *democratisch bestuur* en de *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon*.⁴¹ Freedom House geeft aan dat de score op de dimensie 'political rights' in 2020 daalde als gevolg van de intimidatie van kiezers en politici door ondermeer gewapende groepen. Volgens Freedom House zijn Ghanezen over het algemeen vrij van inmenging in hun politieke keuzes. De bezorgdheid over het gebruik van onder andere geweld om kiezers en kandidaten te intimideren is het gevolg van een incident in januari 2019, toen gemaskerde schutters, die zouden zijn aangesloten bij de Nationale Veiligheid, aanhangers van de oppositie aanvielen in een stembureau. Ook zou de woning van een parlementslid zijn aangevallen, waarbij verschillende mensen gewond raakten. President Akufo-Addo vormde een onderzoekscommissie om de zaak te onderzoeken. In september ondertekende Akufo-Addo de 'Vigilantism and Related Offences Act', die alle politieke en burgerwachtgroepen verbiedt en straffen tot 15 jaar gevangenisstraf toewijst voor daden van groepen die het recht in eigen hand nemen. Hoe deze nieuwe wet in de praktijk uitpakt moet worden gezien.

Het US State Department beschrijft op het gebied van *vrijheid van meningsuiting* geen aanmerkelijke wijzigingen. Wel schrijft het US State Department in 2019⁴² en 2020⁴³ over meerdere gevallen waarin de politie journalisten intimideerde of aanviel.

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *vrijheid van godsdienst*.⁴⁴ Ghana komt niet aan de orde in het *annual report of the US commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.⁴⁵

³⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/georgia/>

³⁹ <https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2020>

⁴⁰ <https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2018>

<https://freedomhouse.org/country/ghana/freedom-world/2019>

⁴¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

⁴² https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/ghana__trashed/

⁴³ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

⁴⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/ghana/>

⁴⁵ <http://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report> <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

Op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* schrijft het US State Department dat weliswaar sinds 2016 in de wet is opgenomen dat discriminatie van personen met HIV/AIDS wordt bestraft en dat de rechten en vrijheden van personen met HIV/AIDS worden beschermd en bevorderd, maar discriminatie van personen met HIV/AIDS bleef een probleem.⁴⁶

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *vrijheid van vereniging, toegang tot onafhankelijk onderzoek, toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen*.⁴⁷

Conclusie

De situatie in Ghana is sinds de vorige beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de criteria *democratisch bestuur, bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon en vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Ghana als veilig land van herkomst, met verhoogde aandacht voor de mogelijkheid dat dit anders kan liggen in individuele gevallen, met name als het gaat om LHBTI's, journalisten en andere personen die slachtoffer kunnen worden van sociale discriminatie, wordt voortgezet.

India

De algemene score die Freedom House in 2020 geeft voor de vrijheid in India is 71.⁴⁸ Dat is vier punten minder dan in 2019⁴⁹ en 6 punten minder dan in 2018.⁵⁰ Freedom House geeft hiervoor de volgende redenen:

- Toenemende druk, intimidatie en fysiek geweld ten aanzien van journalisten in 2018;
- Tientallen gevallen van geweld door Hindoe-extremisten in 2018;
- Een wettelijke herziening in 2019 in de oostelijke deelstaat Assam waardoor bijna 2 miljoen (meest islamitische Bengalen) staatloos werden en tegelijkertijd niet-moslims uit buurlanden burgerschap konden verkrijgen;
- Intimidatie van academici en studenten om zo de discussie over politiek gevoelige onderwerpen te sturen;
- Hard optreden tegen demonstraties tegen de nieuwe nationaliteitswetten.

Het US State Department schrijft dat de overheid op 5 augustus 2019 grote veranderingen aankondigde in de status van Jammu en Kashmir, waarbij deze deelstaat in tweeën werd gesplitst. In het daaropvolgende hardhandige optreden, werden duizenden inwoners vastgehouden door de autoriteiten, waaronder lokale politieke leiders. Ook werden mobiele telefonie- en internetdiensten stilgelegd en werd de bewegingsvrijheid beperkt. Vanaf december nam de overheid maatregelen om de situatie te normaliseren, waaronder gedeeltelijk herstel van de telefoon- en internetdiensten. Een tijdlijn voor lokale verkiezingen werd echter nog niet aangekondigd.⁵¹

Freedom House houdt een aparte score bij voor het Indiase gedeelte van Kashmir. Deze is in 2019 teruggelopen van 49 naar 28. De status van Kashmir is gewijzigd van 'Partly Free' naar 'Not Free'.⁵² In het algemeen wordt de plotselinge intrekking van de regio's autonomie, het uitstel van de verkiezingen en het hardhandige veiligheidsoptreden, waarbij burgerlijke vrijheden flink werden ingeperkt en er arrestaties plaatsvonden van lokale politici en activisten als reden gegeven.

Op het gebied van *democratisch bestuur* geeft Freedom House India in 2020 een score van 34 uit 40 punten. Dat is een punt lager dan in 2019 en 2018.

⁴⁶ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

⁴⁷ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ghana/>

⁴⁸ <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2020>

⁴⁹ <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2019>

⁵⁰ <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2018>

⁵¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁵² <https://freedomhouse.org/country/indian-kashmir/freedom-world/2020>

Het US State Department schrijft dat er gedurende het jaar verkiezingen waren in de staten Chhattisgarh, Karnataka, Madhya Pradesh, Meghalaya, Mizoram, Nagaland, Rajasthan, Telangana en Tripura. Waarnemers beschouwden deze verkiezingen, waar meer dan 300 miljoen mensen aan deelnamen, als eerlijk en vrij, ondanks enkele geïsoleerde geweldsincidenten.⁵³

Het US State Department meldt verder een forse stijging van het aantal politieke gevangenen in enkele deelstaten: van 650 in 2018⁵⁴ tot 3200 à 4000 in 2019.⁵⁵

Twee ontwikkelingen in 2019 ondermijnden de politieke rechten van bepaalde minderheden, en moslims in het bijzonder. In augustus rondden autoriteiten een herziening van de status van burgerschap in de oostelijke staat Assam af. Het nieuwe burgerregister sloot bijna twee miljoen inwoners van Assam uit, velen van hen etnische Bengaalse moslims, waardoor ze effectief staatloos werden.

Degenen die werden uitgesloten zouden geen documentatie hebben overgelegd, waaruit bleek dat zij of hun voorouders al in India verbleven, voordat buurland Bangladesh in 1971 onafhankelijk werd. In december, keurde het Parlement de 'Citizenship Amendment Act' goed, die het mogelijk maakte voor niet-Moslims uit naburige staten met een moslim-meerderheid om Indiaas burgerschap te verkrijgen. De duidelijk discriminerende wet werd deels gezien als een poging om burgerschap te waarborgen voor Bengaalse hindoes, die staatloos werden door het nieuwe burgerregister in Assam.⁵⁶

Voor wat betreft de *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.⁵⁷

Voor wat betreft *vrijheid van meningsuiting* schrijft het US State Department dat journalisten in 2019, net als in 2018, van oordeel waren dat de persvrijheid achteruit gaat.⁵⁸ Er zijn veel berichten over journalisten die werden bedreigd of vermoord. De daders werden zelden geïdentificeerd. In 2017 betrof dit nog enkele meldingen.⁵⁹

Voorts is er groeiende bezorgdheid over de intimidatie van bloggers en social media gebruikers door Hindoe nationalist.⁶⁰ Freedom House beschrijft een toenemende druk, intimidatie en fysiek geweld ten aanzien van journalisten.⁶¹

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst* schrijft het US State Department dat er meldingen waren van religieus gemotiveerde moorden, aanvallen, rellen, discriminatie, vandalisme en acties die het recht om het eigen geloof te belijden en te spreken over de religieuze overtuiging beperkten.⁶² India komt voor in de *annual reports of the US commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.⁶³ In het laatste rapport geeft de commissie aan dat in 2019 de voorwaarden voor godsdienstvrijheid drastisch verslechterden, waarbij religieuze minderheden onder toenemende dreiging staan. Na de herverkiezing van de Bharatiya Janata Party (BJP) in mei, gebruikte de regering haar versterkte parlementaire meerderheid om beleid op nationaal niveau in te stellen dat de vrijheid van godsdienst in India schendt, vooral voor moslims. De regering stond toe dat geweld tegen minderheden en hun gebedshuizen straffeloos voortduurde, en was betrokken bij haatzaaiende uitlatingen en het aanzetten tot geweld.

⁵³ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁵⁴ <https://www.state.gov/reports/2018-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁵⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁵⁶ <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2020>

⁵⁷ <https://www.state.gov/documents/organization/277525.pdf>

⁵⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁵⁹ <https://www.state.gov/reports/2017-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁶⁰ <https://www.state.gov/documents/organization/265748.pdf>

⁶¹ <https://freedomhouse.org/country/india/freedom-world/2020>

⁶² <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/india/>

⁶³ https://www.uscirf.gov/sites/default/files/Tier2_INDIA.pdf,
https://www.uscirf.gov/sites/default/files/Tier2_INDIA_2019.pdf en
<https://www.uscirf.gov/sites/default/files/India.pdf>

In februari 2020 barstte in Delhi drie dagen van geweld los met bendes die moslimbuurten aanvielen. Er waren meldingen dat de politie, onder het gezag van het ministerie van Binnenlandse Zaken, niets deed om de aanvallen te stoppen en zelfs direct deelnam aan het geweld. Minstens 50 mensen werden gedood.

De commissie beveelt de Amerikaanse overheid onder andere aan om India aan te wijzen als 'country of particular concern', vanwege deelname aan en het tolereren van systematische, aanhoudende en flagrante schendingen van de godsdienstvrijheid, zoals gedefinieerd in de 'International Religious Freedom Act'.

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *vrijheid van vereniging* en *toegang tot onafhankelijk onderzoek*.⁶⁴

Het US State Department schrijft op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* dat vrouwen in conflictgebieden, zoals Jammu en Kashmir, het Noordoosten, Jharkhand en Chhattisgarh en kwetsbare Dalit of tribale vrouwen, vaak slachtoffer waren van verkrachting of de dreiging daarvan.⁶⁵

Op 13 februari 2019 beval de Hoge Raad de ontruiming in 21 staten van grond waarop tribale mensen wonen. Media meldden dat meer dan 1,3 miljoen grondclaims waren afgewezen. Deskundigen schatten dat dat erin zou kunnen resulteren dat meer dan acht miljoen tribale mensen de bosgebieden moeten verlaten, die sinds eeuwen door hun en hun voorouders worden bewoond. Het Hooggerechtshof stelde het uitzettingsbevel vervolgens uit tot 26 november en eiste van de 21 staten beëdigde verklaringen met details over hoe ze de grondclaims hadden verwerkt.⁶⁶

In september 2018 decriminaliseerde de Hoge Raad relaties van hetzelfde geslacht in een unaniem vonnis. Activisten waren blij met het vonnis, maar zeiden dat afgewacht moet worden hoe het vonnis in de praktijk uitpakt, bijvoorbeeld waar het gaat om veiligheid en gelijke kansen op het werk en op onderwijsinstellingen.⁶⁷

Drie transgender kandidaten deden mee aan de verkiezingen voor de Odisha staatswetgever in april. Hoewel geen van hen won, verklaarden activisten dat hun aanwezigheid een stap voorwaarts was in de politieke empowerment van de transgendergemeenschap.⁶⁸

US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op de gebieden *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht* en *toegang tot rechtsmiddelen*.⁶⁹

Conclusie

In 2019 is de autonome status van Jammu en Kashmir ingetrokken en kwam deze (voormalige) deelstaat weer onder het gezag van de centrale autoriteiten van India te staan. De situatie in dit gebied is aanmerkelijk gewijzigd, met name op het gebied van *democratisch bestuur* en *vrijheid van godsdienst*. Daarnaast is er sprake van een toenemend aantal politieke gevangenen en van toenemend geweld tegen journalisten.

Ik concludeer hieruit dat sprake is van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de eerste drie van de hierboven genoemde punten, te weten *democratisch bestuur* en daarnaast is (aanmerkelijke) achteruitgang waarneembaar op de gebieden *vrijheid van meningsuiting* en *vrijheid van godsdienst*. Op grond hiervan is een uitgebreidere beoordeling van India aangewezen. De aanwijzing van India als veilig land van herkomst wordt in de tussentijd opgeschort.

Jamaica

De algemene score die Freedom House in 2020 geeft aan Jamaica op het gebied vrijheid is 78. Dat is dezelfde score als in 2019, en een punt meer dan in 2018.⁷⁰ Jamaica scoort 34 uit 40 punten op

⁶⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁶⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁶⁶ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁶⁷ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁶⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁶⁹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/india/>

⁷⁰ <https://freedomhouse.org/country/jamaica/freedom-world/2020>

de dimensie 'political rights' en 44 uit 60 op de dimensie 'civil liberties'. Dat is voor beide onderwerpen dezelfde score als in 2019.

Voor wat betreft *democratisch bestuur* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.⁷¹

Op het gebied van *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* schrijft het US State Department dat er talrijke meldingen waren van willekeurige en onwettige moorden door de veiligheidstroepen van de overheid. Over het geheel genomen daalde het totale aantal dodelijke slachtoffers waarbij veiligheidstroepen betrokken waren, met 82 meldingen op 10 december 2019, ten opzichte van 136 op dezelfde datum in 2018.⁷²

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *vrijheid van meningsuiting*.⁷³

Op het gebied van *vrijheid van vereniging* schrijft het US State Department dat dit recht niet altijd geldt voor LHBTI's. Zo weigerden ambtenaren in september het gebruik van de 'Montego Bay Cultural Center' voor een LHBTI-festival, waarbij ze aangaven dat dit een aan de overheid gerelateerd gebouw was en daarom niet gebruikt kon worden om huwelijken van gelijk geslacht te promoten.

Volgens de 'Montego Bay Pride group' waren ze hierna ook bij alternatieve locaties niet welkom. De lokale politie gaf aan dat ze het evenement niet konden beveiligen zonder extreme maatregelen te treffen met daarbij behorende uitgaven, waardoor de organisatoren zich feitelijk gedwongen zagen om het evenement te annuleren.⁷⁴

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.⁷⁵ Jamaica komt niet aan de orde in de jaarlijkse rapporten van de *US commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.⁷⁶

Op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.⁷⁷

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *toegang tot onafhankelijk onderzoek, toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen*.⁷⁸

Conclusie

De situatie in Jamaica is sinds de eerste beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Op het gebied van *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* zijn er meldingen van willekeurige of onwettelijke moorden door veiligheidstroepen, die echter niet in de richting van een aanmerkelijke achteruitgang wijzen. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op de criteria *democratisch bestuur* en *vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Jamaica als veilig land van herkomst, met uitzondering van LHBTI's, wordt voortgezet.

Marokko

⁷¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/jamaica/>

⁷² <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/jamaica/>

⁷³ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/jamaica/>

⁷⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/jamaica/>

⁷⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/jamaica/>

⁷⁶ <http://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report>, <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> en <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

⁷⁷ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights>

⁷⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights>

De algemene score die Freedom House aan Marokko geeft voor de vrijheid in het land is 37. Het land wordt aangemerkt als 'Partly Free'.⁷⁹ De score is twee punten lager dan in 2019 en 2018 en vier punten lager dan in 2017.⁸⁰ Freedom House geeft Marokko een rating van 13 uit 40 op de dimensie 'political rights'. Dat is een punt lager dan in 2019 en 2018. Op 'civil liberties' is de score 24 uit 60. Dat is eveneens een punt lager dan in 2019 en 2018. Freedom House geeft de volgende redenen voor de daling van de algemene score:

- 2018: *aanhoudende protesten, met name in het Noordelijke Rifgebied, onder de Amazigh bevolking, wat illustreert dat het politieke systeem er niet in slaagt de belangen van deze gemeenschappen te adresseren;*
- 2018: *de pogingen van de autoriteiten om deze protesten te onderdrukken, waarbij er meldingen waren van politiegeweld en grootschalige arrestaties van zowel organisatoren als deelnemers;*
- 2020: *een herschikking van de regering, geïnitieerd door de Koning, wat resulteerde in een kleiner kabinet met een groot aandeel door de Koning goedgekeurde technocraten en een beperking van het aandeel en de invloed van gekozen politieke partijen;*
- 2020: *een patroon van gepolitiseerde vervolgingen in de afgelopen jaren, waaronder die tegen protestleiders en een bekende journaliste.*

Op het gebied van *democratisch bestuur* en de *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.^{81 82}

Met betrekking tot *vrijheid van meningsuiting* schrijft het US State Department dat Human Rights Watch meldt dat de regering in toenemende mate intolerant is voor afwijkende meningen, met name waar het gaat om kritiek op de monarchie, landelijke autoriteiten of de Islam. In juli 2016 nam het parlement een wet aan die voorziet in vrijheid van pers en elektronische media. De wet verving gevangenisstraffen voor overtredingen door boetes en voorziet in wettelijke bescherming voor de geheimhouding van bronnen.

Volgens 'Reporters without Borders' intimideerde de regering activisten en journalisten, waardoor ze vaak terechtstonden voor zaken die schijnbaar niets te maken hadden met journalistiek of activisme, zoals laster en blasfemie.⁸³

De regering vervolgde ook individuen voor het uiten van bepaalde ideologische opvattingen online, met name met betrekking tot protesten in het Noordelijke Rifgebied.⁸⁴

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.⁸⁵ Marokko komt niet aan de orde in het *Annual report of the US commission on international religious freedom* over 2018, 2019 en 2020.⁸⁶

Voor wat betreft *vrijheid van vereniging* schrijft het US State Department dat demonstraties vaak officieel worden toegestaan, maar vervolgens door de politie uiteengedreven, waarbij demonstranten worden gearresteerd.⁸⁷ Freedom House schrijft dat de vrijheid van vereniging beperkt is. De autoriteiten gebruiken buitenproportioneel geweld om protesten uiteen te drijven en activisten die demonstraties willen organiseren worden geïntimideerd. Protesten in de Rif-regio

⁷⁹ <https://freedomhouse.org/country/morocco/freedom-world/2020>

⁸⁰ <https://freedomhouse.org/country/morocco/freedom-world/2019>,
<https://freedomhouse.org/country/morocco/freedom-world/2018>,
<https://freedomhouse.org/country/morocco/freedom-world/2017>

⁸¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

⁸² <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

⁸³ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

⁸⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

⁸⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/morocco/>

⁸⁶ <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report>, <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> en

<https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

⁸⁷ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

werden onderdrukt. Hirak Rifactivisten werden gearresteerd en veroordeeld tot gevangenisstraffen tot twintig jaar.⁸⁸

Over 2019 schrijft het US State Department dat de vonnissen tegen protestleider Zefzafi en 41 andere leden van het Hirak-protest in hoger beroep zijn bevestigd. In 2019 kregen 68 gevangenen gratie. Dat gold niet voor Zefzafi.⁸⁹

Het US State Department beschrijft op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* geen aanmerkelijke wijzigingen.

Over *toegang tot onafhankelijk onderzoek* schrijft het US State Department dat de houding van de overheid tegenover nationale en internationale mensenrechtenorganisaties varieerde, afhankelijk van de politieke richting van de organisaties en van de gevoeligheid van de kwesties waarover zij onderzoek deden.⁹⁰

Voor wat betreft *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht* en *toegang tot rechtsmiddelen* schrijft het US State Department dat de 'Interministerial Delegation for Human Rights' (DIDH) het belangrijkste adviesorgaan is van de Koning en de regering op het gebied van mensenrechten. DIDH hield toezicht op de lancering van het Nationaal Actieplan voor Democratie en Mensenrechten (PANDDH), goedgekeurd door het parlement in 2017 en de Koning in 2019. Het PANDDH omvat meer dan 400 maatregelen ter verbetering van de democratie, het bestuur, de economische, sociale, culturele en milieurechten en de hervormingen van institutionele en juridische kaders. Het UN Development Program (UNDP) heeft 3 miljoen dollar uitgegeven aan middelen om PANDDH-projecten in het hele land uit te voeren'.⁹¹

Tegelijkertijd wordt het beginsel van een eerlijk proces vaak verwaarloosd. Wetshandhavers schenden vaak de waarborgen tegen willekeurige arrestatie en detentie, en veel veroordelingen zijn gebaseerd op mogelijk gedwongen bekentenissen. Voorarrest duurt in de praktijk langer dan is toegestaan en er zijn geen wettelijke mogelijkheden om dit aan te vechten. Sommige verdachten, met name degenen die van terrorisme worden beschuldigd, worden dagen of weken in geheime hechtenis gehouden voordat formele aanklachten worden ingediend.

De veroordelingen van Hirak Rif-demonstranten, waren naar verluidt gebaseerd op bekentenissen verkregen door marteling, die de verdachten tijdens het proces allemaal introkken. Andere obstakels in het proces waren onder andere dat de verdachten na hun arrestaties een snelle toegang tot een advocaat werd ontzegd en dat de advocaten van de verdediging werden geconfronteerd met obstakels bij het indienen van documenten ten behoeve van het proces. De zaak tegen Hajar Raissouni illustreerde ook ernstige tekortkomingen in het proces. Zij en haar verloofde werden gearresteerd en veroordeeld tot een jaar gevangenisstraf op beschuldiging van buitenechtelijke seks en een illegale abortus. De vervolging werd algemeen gezien als politiek gemotiveerd; Raissouni merkte op dat ze na de arrestatie werd ondervraagd over haar journalistieke werk. Zij en haar artsen, die ook werden vervolgd, verklaarden dat ze een behandeling had ondergaan vanwege een bloedstolsel. De rechtbank negeerde het medische bewijs waaruit bleek dat ze nooit zwanger was. Alle verdachten kregen in oktober een koninklijk pardon.⁹²

Conclusie

Er is in Marokko een achteruitgang waar te nemen op de gebieden *democratisch bestuur*, *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon*, *vrijheid van meningsuiting* en *vrijheid van vereniging*. Deze wijzigingen worden niet aangemerkt als aanmerkelijk. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Marokko als veilig land van herkomst, met

⁸⁸ <https://freedomhouse.org/country/morocco/freedom-world/2020>

⁸⁹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

⁹⁰ <https://www.state.gov/documents/organization/265724.pdf>

⁹¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/morocco/>

⁹² <https://freedomhouse.org/country/morocco/freedom-world/2020>

uitzondering van LHBTI's en met verhoogde aandacht in individuele gevallen, met name als het gaat om personen die te maken krijgen met strafrechtelijke vervolging, wordt voortgezet. Diverse bronnen maken melding van arrestaties en veroordelingen van Hirak Rif-demonstranten en journalisten die over de situatie van Riffijnen schreven. Daarnaast zijn er meldingen dat deze personen geen eerlijk proces kregen en te maken kregen met marteling. Daarom zonder ik voortaan ook Hirak Rif-activisten en journalisten die verslag deden over de situatie in het Rifgebergte en de demonstraties daar, uit van de aanwijzing van veilig land van herkomst.

Mongolië

Mongolië krijgt van Freedom House in 2020 een algemene score van 84. Dat is een punt lager dan in voorgaande jaren. De teruggang is te wijten aan het feit dat de Nationale Veiligheidsraad de bevoegdheid heeft gekregen om een aanbeveling te doen tot schorsing of ontslag van rechters en hoofdaanklagers en van deze bevoegdheid ook gebruikmaakte.⁹³ Mongolië scoort 36 punten uit 40 op 'political rights', net als in 2019 en 2018.⁹⁴ De score op 'civil liberties' is 48 uit 60, een punt lager dan in 2019 en 2018.

Het US State Department beschrijft op het gebied van *democratisch bestuur en bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* geen aanmerkelijke wijzigingen.⁹⁵

Voor wat betreft *vrijheid van meningsuiting* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen. Sommige journalisten melden dat zij worden geconfronteerd met geweld of intimidatie. In een onderzoek zei 67% van de ondervraagde journalisten dat zij wel eens een vorm van intimidatie hadden ondervonden.⁹⁶

Met betrekking tot *vrijheid van godsdienst* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.⁹⁷ Mongolië komt niet aan de orde in het *annual report of the US commission on international religious freedom* van 2020.⁹⁸

Met betrekking tot *vrijheid van vereniging, bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.⁹⁹

Op het gebied van toegang tot onafhankelijk onderzoek schrijft het US State Department dat Amnesty International meldingen ontving van discriminatie, (politie) intimidatie, lastigvallen en stigmatiseren van mensenrechtenorganisaties. Aanhangers van de overheid karakteriseerden NGO's soms als "ongewensten", "onruststokers", "buitenlandse agenten", of "tegenstanders van de staat."¹⁰⁰

Op het gebied van toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen schrijft het US State Department dat het parlement op 27 maart amendementen aannam op 'de wet op de juridische status van rechters', 'de wet op het Openbaar Ministerie', en 'de anti-corruptie wet', welke de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht verzwakten. De amendementen gaven de Nationale Veiligheidsraad, die bestaat uit de president, premier en voorzitter van het parlement, de bevoegdheid om: de schorsing van hoge rechters aan te bevelen, onder voorbehoud van goedkeuring van de Algemene Raad voor de Rechterlijke Macht; het ontslag van de officier van justitie en de plaatsvervangend procureur-generaal aan te bevelen; en het ontslag aan te bevelen van ambtenaren van de 'onafhankelijke autoriteit tegen corruptie' (IAAC), onder voorbehoud van goedkeuring van het parlement.

⁹³ <https://freedomhouse.org/country/mongolia/freedom-world/2020>

⁹⁴ <https://freedomhouse.org/country/mongolia/freedom-world/2019>,
<https://freedomhouse.org/country/mongolia/freedom-world/2018>

⁹⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/mongolia/>

⁹⁶ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/mongolia/>

⁹⁷ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/mongolia/>

⁹⁸ <https://www.uscifr.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

⁹⁹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/mongolia/>

¹⁰⁰ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/mongolia/>

Op 28 maart 2019 werd de opperrechter van het Hooggerechtshof geschorst en werden de procureur-generaal en de plaatsvervangend procureur-generaal ontslagen. In mei werden het hoofd en het adjunct-hoofd van de IAAC ontslagen, en in juni werden nog eens 17 rechters geschorst.¹⁰¹

Conclusie

De situatie in Mongolië is sinds de vorige beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Er is sprake van een achteruitgang op het gebied van *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht*. Dat daarmee de onafhankelijkheid van de rechterlijke macht dermate is aangetast dat burgers geen effectieve rechtsgang hebben, valt vooralsnog niet vast te stellen. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de criteria *democratisch bestuur, bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* en *vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Mongolië als veilig land van herkomst wordt voortgezet.

Oekraïne

Oekraïne wordt aangemerkt als veilig land van herkomst met uitzondering van de gebieden die niet onder de effectieve controle van de centrale autoriteiten staan. De uitzondering betreft de Krim en het conflictgebied dat een deel van de oostelijke provincies Donetsk en Loegansk beslaat en in handen is van door Rusland gesteunde gewapende groeperingen. De onderstaande herbeoordeling heeft dan ook alleen betrekking op dat deel van het grondgebied waarover de Oekraïense autoriteiten effectieve controle uitoefenen.

De algemene score die Freedom House in 2020 aan Oekraïne geeft is 62 van 100 punten.¹⁰² In 2019 was dat 60 en in 2018 was dat 62.¹⁰³ Op het onderdeel 'political rights' is de score 27 uit 40. Dat is een punt meer dan in de twee voorgaande jaren. Op de dimensie 'civi liberties' is de score 35 uit 60. Dat is een punt meer dan in 2019 en een punt minder dan in 2018.

De vooruitgang in de score van Freedom House op het gebied van *democratisch bestuur* komt doordat de invloed van Rusland op het politieke proces is afgenomen. Daarnaast hebben de laatste verkiezingen laten zien dat het mogelijk is voor de oppositie om de macht te verwerven. Het US State Department meldt dat Volodymyr Zelenskyy op 21 april 2019 als president werd gekozen. Zowel lokale en internationale waarnemers beoordeelden de verkiezing als eerlijk en vrij. Op 21 juli 2019 werden er parlementsverkiezingen gehouden, die eveneens als eerlijk en vrij werden beschouwd.¹⁰⁴

De rating van Freedom House op het gebied van *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* is in het rapport van 2020 één punt omhooggegaan.¹⁰⁵ Dat komt doordat de situatie in Donbas (Donetsk en Loegansk) met ingang van dit jaar in een apart hoofdstuk wordt behandeld.

Het US State Department geeft aan dat er meldingen waren dat de overheid zich mogelijk schuldig heeft gemaakt aan willekeurige of onwettige moorden en verdwijningen.¹⁰⁶ Evenals in vorige jaren rapporteerden mensenrechtenorganisaties en media over sterfgevallen in gevangenissen en detentiecentra als gevolg van foltering of nalatigheid door de politie en gevangenispersoneel. Ook bleven er meldingen over het gebruik van foltering door de politie om bekentenissen te verkrijgen,

¹⁰¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/mongolia/>

¹⁰² <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2020>

¹⁰³ <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2019>,
<https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2018>

¹⁰⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/>

¹⁰⁵ <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2020>

¹⁰⁶ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/>

ook al kunnen deze bekentenissen wettelijk gezien niet in rechtszaken gebruikt worden. Het gebruik van fysiek geweld door gevangenispersoneel wordt ook genoemd als een probleem.¹⁰⁷

Op het gebied van *vrijheid van meningsuiting* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.¹⁰⁸

Met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst* schrijft het US State Department dat de Oecumenische Patriarch op 6 januari 2019 zelfstandigheid verleende aan de nieuw opgerichte Orthodoxe Kerk van Oekraïne (OCU), waarmee voor het eerst sinds 1686 een canonieke Oekraïens-orthodoxe instelling, onafhankelijk van de Russisch-Orthodoxe Kerk, formeel werd erkend. Na deze erkenning werd de OCU door onder andere het Kremlin en de Russisch Orthodoxe Kerk aangeduid als 'schismatieke' groep. De overheid had soms moeite om de spanningen te beheersen tussen de nieuw opgerichte OCU en de Oekraïens-Orthodoxe Kerk van het Patriarchaat van Moskou (UOC-MP), die tot de Russisch Orthodoxe Kerk behoort. De kerken concurreerden met elkaar om leden en congregaties. Volgens waarnemers probeerde Rusland zijn desinformatiecampagne te gebruiken om het conflict tussen de twee kerken aan te wakkeren.

Volgens mensenrechtenorganisaties was het aantal gedocumenteerde uitingen van antisemitisme lager in vergelijking met voorgaande jaren, maar de uitkomst van onderzoeken en vervolging van antisemitisch vandalisme waren over het algemeen niet eenduidig. Sommige Joodse leiders bleven hun zorgen uiten over wat zij beschouwden als straffeloosheid van antisemitisme en de grote vertragingen in het voltooiën van onderzoeken door de overheid. Er waren opnieuw meldingen van vandalisme van Holocaust gedenktekens, synagogen en Joodse begraafplaatsen.¹⁰⁹ Oekraïne komt niet aan de orde in het *annual report of the US commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.¹¹⁰

Over *vrijheid van vereniging* schrijft het US State Department dat burgers over het algemeen zonder beperkingen gebruik konden maken van dit recht. Er waren incidentele meldingen van buitensporig politiegeweld om een protest uiteen te drijven. Grootschalige LHBTI-evenementen, waaronder prides in Kiev, Odesa en Kharkiv, vonden grotendeels vreedzaam plaats, beschermd door de politie. Soms beschermde de politie deelnemers echter onvoldoende voor of na deze evenementen. Daarnaast werden kleinere demonstraties onvoldoende beschermd, met name die van minderheidsgroepen en van oppositiepartijen. Evenementen georganiseerd door vrouwenrechtenactivisten of de LHBTI-gemeenschap werden regelmatig verstoord door leden van gewelddadige radicale groepen.¹¹¹

Op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen. Roma blijven te maken hebben met geweldpleging door radicale groepen en met discriminatie van overheidswege en vanuit de maatschappij. De positie van LHBTI's is niet wezenlijk veranderd. Er is sprake van maatschappelijk geweld dat vaak wordt geïnitieerd door leden van radicale groeperingen. Dit geweld wordt vaak niet adequaat onderzocht door de autoriteiten.¹¹²

Voor wat betreft *toegang tot onafhankelijk onderzoek* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.¹¹³

Op het gebied van *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht en toegang tot rechtsmiddelen* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.¹¹⁴

¹⁰⁷ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/>

¹⁰⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/>

¹⁰⁹ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/ukraine/>

¹¹⁰ <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report>, <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> en <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

¹¹¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/>

¹¹² <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/>

¹¹³ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/>

Freedom House geeft aan dat Oekraïne lang heeft geleden onder corrupte en gepolitiseerde rechtbanken. Recente hervormingsinitiatieven gericht op het aanpakken van de kwestie zijn vastgelopen of voldoen niet aan de verwachtingen. Een nieuwe High Anti-Corruption Court begon in september 2019, maar heeft nog geen resultaten opgeleverd.¹¹⁵

Conclusie

De situatie in Oekraïne is sinds de eerste beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Op het gebied van *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* zijn er nog steeds meldingen van foltering en willekeurige of onwettige moorden. Deze meldingen wijzen echter niet in de richting van een aanmerkelijke achteruitgang. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op de criteria *democratisch bestuur* en *vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Oekraïne als veilig land van herkomst, met uitzondering van de gebieden die niet onder de effectieve controle van de centrale autoriteiten staan, en met verhoogde aandacht voor de mogelijkheid dat dit anders kan liggen als het gaat om LHBTI's, wordt voortgezet.

Senegal

Freedom House geeft Senegal in haar rapport van 2020 een algemene score van 71. De score op de dimensie 'political rights' is 29 uit 40. Dit is lager dan de voorgaande jaren. De score laat sinds 2017 elk jaar een lichte daling zien. De score op de dimensie 'civil liberties' is 42 uit 60. Dat is hetzelfde als in 2019 en een daling van 4 punten ten opzichte van 2017. De status van Senegal is gewijzigd van 'free' in 'partly free' ¹¹⁶. Freedom House geeft aan dat de oorzaak van de wijziging van deze status is dat de presidentsverkiezingen van 2019 ontsierd werden door de uitsluiting van twee belangrijke oppositieleiders, die waren veroordeeld in politiek beladen corruptiezaken en uiteindelijk gratie kregen van de zittende partij.

Het *country report on human rights practices* over 2019 van het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijziging van de situatie op het gebied van *democratisch bestuur*.¹¹⁷ Het US State Department schrijft dat in februari 2019 Macky Sall voor een tweede termijn van vijf jaar als president is gekozen. Lokale en internationale waarnemers beoordeelden deze verkiezingen in het algemeen als eerlijk en vrij.

Voor wat betreft *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen. Er is nog steeds sprake van zware omstandigheden in gevangenschappen, langdurige voorarresten en discriminatie en geweld tegen vrouwen. Ook arbeid onder dwang, inclusief van kinderen, bleef problematisch, net als geweld en discriminatie tegen LHBTI's. Daarnaast was er in 2019 volgens het US State Department ten minste één melding van een willekeurige of onwettige moord gepleegd door de autoriteiten.¹¹⁸

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *vrijheid van meningsuiting* en *vrijheid van vereniging*.

De regering beperkte soms de vrijheid van vereniging, maar respecteerde deze over het algemeen. Het ministerie van Binnenlandse Zaken moet protesten op voorhand goedkeuren.¹¹⁹

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen met betrekking tot de *vrijheid van godsdienst*.¹²⁰ Senegal komt niet aan de orde in het *annual report of the US commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.¹²¹

¹¹⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/ukraine/>

¹¹⁵ <https://freedomhouse.org/country/ukraine/freedom-world/2020>

¹¹⁶ <https://freedomhouse.org/country/senegal/freedom-world/2020>

¹¹⁷ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/>

¹¹⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/>

¹¹⁹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/>

¹²⁰ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/senegal/>

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijziging van de situatie op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden*.

LHBTI's werden geconfronteerd met wijdverbreide discriminatie, sociale intolerantie en gewelddaden. LHBTI-activisten klaagden ook over discriminatie bij de toegang tot sociale diensten. In juli 2019 onthield Senegal zich bij de VN-Mensenrechtenraad van stemming over een resolutie om het mandaat te hernieuwen van een onafhankelijke deskundige op het gebied van bescherming tegen geweld en discriminatie op basis van seksuele geaardheid en genderidentiteit.¹²²

Het US State Department beschrijft in het *country report on human rights practices* over 2019 geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *toegang tot onafhankelijk onderzoek, toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht* en *toegang tot rechtsmiddelen*.

Hoewel de wet voorziet in een onafhankelijke rechterlijke macht, was deze in de praktijk onderworpen aan corruptie en invloed van de overheid. Rechters waren gevoelig voor druk van de overheid op corruptiezaken en andere zaken waarbij hoge ambtenaren betrokken waren.

Conclusie

De situatie in Senegal is sinds de vorige beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de criteria *democratisch bestuur, bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* en *vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Senegal als veilig land van herkomst, met een uitzondering ten aanzien van LHBTI's en verhoogde aandacht bij de toepassing in individuele gevallen, met name als het gaat om personen die te maken krijgen met strafrechtelijke vervolging of discriminatie, wordt voortgezet.

Trinidad en Tobago

In 2020 gaf Freedom House Trinidad en Tobago een algemene score van 82. Dat is dezelfde score als in 2019 en een punt meer dan in 2018.¹²³

Freedom House geeft op de dimensie 'political rights' een score van 33 uit 40. Dat is hetzelfde als in de twee voorgaande jaren. De score voor 'civil liberties' is 49 uit 60. Dat is hetzelfde als in 2019 en een punt hoger dan in 2018.

Ten aanzien van *democratisch bestuur* en *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen. In 2019 werden enkele high-profile corruptiezaken gestart tegen huidige en vroegere ambtenaren van elk van de twee belangrijkste politieke partijen.¹²⁴

Het US State Department en Freedom House beschrijven geen aanmerkelijke achteruitgang op het gebied van *vrijheid van meningsuiting* en *vrijheid van vereniging*.¹²⁵

Het US State Department meldt geen aanmerkelijke wijzigingen ten aanzien van de *vrijheid van godsdienst*.¹²⁶ Trinidad en Tobago komt niet aan de orde in het *annual report of the US commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.¹²⁷

¹²¹<http://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report>, <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> en <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

¹²² <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/senegal/>

¹²³ <https://freedomhouse.org/country/trinidad-and-tobago/freedom-world/2020>

<https://freedomhouse.org/country/trinidad-and-tobago/freedom-world/2019>

<https://freedomhouse.org/country/trinidad-and-tobago/freedom-world/2018>

¹²⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/trinidad-and-tobago/>

¹²⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/trinidad-and-tobago/>

<https://freedomhouse.org/country/trinidad-and-tobago/freedom-world/2020>

¹²⁶ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/trinidad-and-tobago/>

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden*. Er zijn wetten die seksuele activiteiten tussen personen van hetzelfde geslacht strafbaar stellen. Deze wetten werden in de praktijk niet gehandhaafd. De wet verbiedt discriminatie van LHBTI's niet specifiek. Er waren meldingen van intimidatie en bedreigingen tegen LHBTI's, maar slachtoffers proberen media-aandacht te vermijden en de discriminatie leek niet wijdverbreid.

De stigmatisering van personen met HIV duurde voort, met name van personen in risicogroepen, wat leidt tot een drempel voor toegang tot preventie- en behandelmogelijkheden.¹²⁸

Freedom House geeft aan dat mensenrechtenorganisaties kritiek uitten op de onwil van de regering om discriminatie en geweld tegen de LHBTI-gemeenschap aan te pakken. In 2018 oordeelde het Hooggerechtshof dat delen van de 'Wet seksuele delicten' ongrondwettelijk waren. Relaties tussen volwassenen van hetzelfde geslacht werden later dat jaar door de rechtbank gedecriminaliseerd. De regering kondigde eind 2018 aan in beroep te gaan bij de in Londen gevestigde 'Privy Council'. Hun zaak was eind 2019 nog steeds hangende.

In juli 2019 vond in Trinidad en Tobago voor de tweede maal een pride plaats.

Verder meldt Freedom House dat er weliswaar wettelijke bescherming is tegen discriminatie op verschillende gronden, maar dat raciale verschillen desondanks blijven bestaan. Vrouwen worden nog steeds gediscrimineerd op het gebied van werkgelegenheid en lonen.¹²⁹

Op de gebieden *toegang tot onafhankelijk onderzoek*, *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht* en *toegang tot rechtsmiddelen* beschrijven het US State Department en Freedom House geen aanmerkelijke wijzigingen.¹³⁰

Conclusie

De situatie in Trinidad en Tobago is sinds de vorige beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de criteria *democratisch bestuur*, *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* en *vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Trinidad en Tobago als veilig land van herkomst, met uitzondering ten aanzien van LHBTI's, wordt voortgezet.

Tunesië

Freedom House geeft Tunesië een algemene score van 70. In 2019 was dat 69 en in 2018 eveneens 70. De score op het onderdeel 'political rights' is 32 van 40. Dat is een punt hoger dan in 2019 en twee punten hoger dan in 2018. De score op 'civil liberties' is met 38 uit 60 hetzelfde als in 2019 en twee punten lager dan in 2018.¹³¹

Over het *democratisch bestuur* schrijft het US State Departement dat op 6 oktober 2019 voor het eerst open en competitieve parlementsverkiezingen plaatsvonden. 'Nahda' won de verkiezingen en kreeg de kans om een nieuwe regering te vormen. Op 23 oktober 2019 werd Kais Saied geïnstalleerd als president. Hij is een onafhankelijke kandidaat, zonder politieke partij. Op 25 juli 2019 overleed president Caid Essebsi en werd de macht tijdelijk overgedragen aan parlementsvoorzitter Mohamed Ennaceur voorafgaand aan de verkiezing van president Saied.¹³²

¹²⁷ <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report>, <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> en <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

¹²⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/trinidad-and-tobago/>

¹²⁹ <https://freedomhouse.org/country/trinidad-and-tobago/freedom-world/2020>

¹³⁰ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/trinidad-and-tobago/> en <https://freedomhouse.org/country/trinidad-and-tobago/freedom-world/2020>

¹³¹ <https://freedomhouse.org/country/tunisia/freedom-world/2020>,

https://freedomhouse.org/country/tunisia/freedom-world/2019_en

<https://freedomhouse.org/country/tunisia/freedom-world/2018>

¹³² <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

In het rapport van Freedom House is de score ten aanzien van de kieswetten en het kiesstelsel in 2019 en 2020 gestegen, omdat er in 2018 na lang uitstel lokale verkiezingen werden gehouden en vanwege het verloop van de presidentsverkiezingen en de parlementsverkiezingen. Ondanks deze positieve ontwikkelingen, zijn er volgens Freedom House nog steeds groepen die geen volledige politieke rechten hebben. Zo mogen alleen moslims meedoen aan de presidentsverkiezingen.

Op het gebied van *vrijheid van vereniging* geeft Freedom House aan dat eind 2019 de noodtoestand, ingesteld in 2015 in reactie op een terroristische aanval, nog steeds van kracht was.¹³³

Voor wat betreft de *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.¹³⁴

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van *vrijheid van meningsuiting*. Er blijven meldingen van geweld en intimidatie van journalisten, volgens mensenrechtenorganisaties.¹³⁵

Het US State Department beschrijft geen aanmerkelijke wijzigingen op het gebied van de *vrijheid van godsdienst*.¹³⁶ Tunesië komt niet aan de orde in het *annual report of the US commission on international religious freedom* van 2018, 2019 en 2020.¹³⁷

Met betrekking tot *bescherming tegen discriminatie en vervolging door derden* schrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen. In februari 2018 is een wet van kracht geworden die geweld tegen vrouwen bestraft, inclusief huiselijk geweld en incest.¹³⁸ In oktober 2018 heeft het parlement een wet aangenomen tegen alle vormen van discriminatie op grond van ras. Op 5 februari 2019 veroordeelde een rechtbank een vrouw voor racistische uitspraken tegen de zwarte leraar van haar dochter. Dit was de eerste rechterlijke uitspraak op grond van deze nieuwe wet.¹³⁹

De positie van LHBTI's is niet gewijzigd. Freedom House schrijft in het rapport van 2020 dat maatschappelijke discriminatie en wetten die homoseksualiteit strafbaar stellen, veel LHBTI's beletten actief (politiek) te participeren. Ook slagen politieke partijen er nauwelijks in om kwesties aan te pakken die relevant zijn voor LHBTI's. Het US State Department geeft aan dat een klein aantal politici steun uitsprak voor meer rechten voor leden van de LHBTI-gemeenschap. In oktober 2018 dienden tien Kamerleden een wetsvoorstel in waarin homoseksualiteit, erkenning van genderidentiteit en het bestraffen van homofobie werden voorgesteld.¹⁴⁰

Wat betreft *toegang tot onafhankelijk onderzoek* schrijft het US State Department dat in 2018 het mandaat afliep van de onafhankelijke commissie, die in 2014 werd opgericht om onderzoek te doen naar mensenrechtenschendingen gepleegd tussen 1955 en 2013 door – of in naam van – de overheid. Op 25 maart 2019 publiceerden zij hun definitieve rapport met daarin aanbevelingen om een herhaling te voorkomen. De wet verplicht de regering om binnen een jaar na de publicatie van het eindrapport een actieplan op te stellen om deze aanbevelingen uit te voeren. De president sprak in oktober met de voorzitter van de onafhankelijke

¹³³ <https://freedomhouse.org/country/tunisia/freedom-world/2019> en <https://freedomhouse.org/country/tunisia/freedom-world/2020>

¹³⁴ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

¹³⁵ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

¹³⁶ <https://www.state.gov/reports/2019-report-on-international-religious-freedom/tunisia/>

¹³⁷ <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2018-annual-report>, <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2019-annual-report> en <https://www.uscirf.gov/reports-briefs/annual-report/2020-annual-report>

¹³⁸ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

¹³⁹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

¹⁴⁰ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

onderzoekscommissie over de aanbevelingen. In december was de overheid nog niet gestart met het opstellen van een actieplan.¹⁴¹

Voor wat betreft *toegang tot een onafhankelijke rechterlijke macht* en *toegang tot rechtsmiddelen* beschrijft het US State Department geen aanmerkelijke wijzigingen.¹⁴²

Conclusie

De situatie in Tunesië is sinds de vorige beoordeling niet in aanmerkelijke zin gewijzigd. Er is geen sprake van een aanmerkelijke achteruitgang op één van de criteria *democratisch bestuur*, *bescherming van het recht op vrijheid en veiligheid van de persoon* en *vrijheid van meningsuiting*. Evenmin is sprake van achteruitgang op de meerderheid van de criteria. Een uitgebreidere beoordeling is derhalve niet aangewezen. De aanwijzing van Tunesië als veilig land van herkomst, met een uitzondering ten aanzien van LHBTI's, wordt voortgezet.

¹⁴¹ <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>

¹⁴² <https://www.state.gov/reports/2019-country-reports-on-human-rights-practices/tunisia/>